

tárhasználati bemutatókon oktatott keresési stratégiákkal. A hallgatókat három kérdéskörrel kapcsolatban kérdezték: hogyan alakították ki a feladatuk fő témáját, hogyan találták meg a szükséges információkat, és milyen módszert alkalmaztak a dolgozat megírása során. A cikk ismerteti a hallgatók eljárásai és a „standard” kutatási módszerek közötti különbségeket, és megvizsgálja, hogy ezzel kapcsolatban milyen tanulságok vonhatók le a könyvtárhasználati képzés számára.

(Autoref.)

INFORMÁCIÓ-ELŐÁLLÍTÁS, MEGJELENÍTÉS ÉS TERJESZTÉS

Audiovizuális, elektronikus, optikai információhordozók

93/087

BARKER, Philip: Electronic books and libraries of the future = *El.Libr.* 10.vol. 1992. 3.no. 139-149.p.

Az elektronikus könyv és a jövő könyvtárai

Elektronikus publikáció; Jövő könyvtára

Az elektronikus publikáció leggyakoribb eszköze a CD-ROM. Az elektronikus könyvek egyik osztályozása szerint megkülönböztethetők

archiváló könyvek – nagy mennyiségű, főként enciklopédikus információt tárolnak (pl. *Grolier Encyclopedia*, *Compton's Multimedia Encyclopedia*);

információs könyvek – sokban hasonlítanak az előző kategóriához, de kevésbé fognak át teljességet, inkább egy-egy szakterületet ölelnek fel (pl. *Oxford Textbook of Medicine on Compact Disc*, *Nimbus Music Catalogue*);

oktatási könyvek – egyénre szabott tudás-átvitelt igyekeznek biztosítani; és

„vizsgáztató” könyvek – a felmérések, tesztek eszközei.

Más osztályozást alapul véve beszélhetünk egyetlen vagy több kommunikációs csatornát felhasználó könyvekről. Az előbbihez tartoznak a szöveges könyvek mellett az álló- vagy mozgóképeket alkalmazó könyvek és a hangos könyvek. Az utóbbiak közül a *multimédia könyvek* több kommunikációs csatornát használnak egyetlen hordozó (pl. CD-ROM) segítségével, a *polimédia könyvek* mindezt több hordozó alkalmazásával teszik, míg a *hipermédia könyvek* mindezt az információ nem-lineáris szervezésével tetőzik. A *telemédia könyvek* telekommunikációs csatornákat is bevonnak az információközlésbe, míg a *„cyberspace” könyvek* a virtuális valóság eszközeivel is élnek. Mindezek a típusok szükségszerűen információkereső mechanizmusokat és használói interfészeket is tartalmaznak.

A brit Teeside Egyetem kutatási programjában az elektronikus könyvek tervezéséhez keresetek útmutatást. Ehhez elvégezték mind kereskedelmi forgalomban lévő termékek, mind a saját fejlesztések értékelését.

Elektronikus könyvek kifejlesztéséhez egyaránt szükség van a felhasználásra, a tervezésre és az előállításra vonatkozó magas szintű modellekre, továbbá részletekbe menő, gyakorlati útmutatásokra is, amelyek többek között az oldalak, a rendszerrel való interakciók, a felhasználóknak nyújtott eszközök és szolgáltatások tervezésében segítenek.

A vizsgált elektronikus könyvek közül a *Grolier Encyclopedia on CD* információkeresést és elektronikus jegyzetfüzetet ad. Alapvetően szöveges enciklopédia, amelyben Boole-operátorok segítségével lehet keresni és böngészési lehetőség is rendelkezésre áll több indexben.

A *Compton's Multimedia Encyclopedia* képeket (állóképet és animációt) és hanganyagot is tartalmaz. A keresés a hagyományos módokon kívül pl. kronológiai, topográfiai alapon is lehetséges. A jegyzetelést egy „kivág-átrak” funkció is segíti.

A *Computer Library (Computer Select)* számítógépekkel és gyártókkal kapcsolatos tényinformációt tartalmaz.

A *Discis Talking Books* 3-9 éves gyermekek számára készült beszélő könyvek sorozata. Ezek nemcsak hangot, szöveget és illusztrációkat kapcsolnak össze, hanem ezek egyéni igényekre való átalakítását is lehetővé teszik.

A cikk ismerteti a házi fejlesztésű elektronikus könyveket is.

Mivel a hagyományos könyvnek több hátrányos tulajdonsága is van – nehezen reprodukálható és aktualizálható, egy-egy példányát egyszerűen csak egy ember használhatja, könnyen megrongálódik, nehezen szállítható, nem tud hangot, animációt felhasználni, nem interaktív, nem képes figyelni az olvasó tevékenységét, a megértés fokát –, az elektronikus könyvek iránti igény növekedni fog, amire a könyvtáraknak is fel kell készülniük.

(Koltay Tibor)

93/088

MARTIN, Gillian: Multimedia: technology looking for an application = *Aslib Inf.* 20.vol. 1992. 4.no. 153-156.p. Bibliogr. 5 tétel.

A „multimédia” technológia alkalmazást keres

Hiperszöveg

1992-ben már sokan ismerték és használták a multimédia fogalmát, de még kevesen vannak tisztában azzal, hogy tulajdonképpen a könyvtárakban vagy a hagyományos információszolgáltatásban mire is lehet használni ezt a technológiát.

A multimédia fogalma legegyszerűbben egy hanggal és képpel kombinált számítógéppel írható le. Ez a média egységesen tud kezelni szöveget, írásképet, hangot, képet, grafikát. A legjobb példája az elektronikus enciklopédia, amelyben egy szócikkhez nemcsak a hagyományos leírás, hanem video és hanganyag is kapcsolódik.

Az igazi multimédia tulajdonképpen különféle elektronikus médiák kombinációjából áll:

- CD-I (Compact Disc – Interactive): ez tulajdonképpen egy CD lejátszó kombinálása egy számítógéppel. A lemez a programok és játékok mellett még két elektronikus kézikönyvet is tartalmaz.

- CD-ROM XA (eXtended Architecture): hivatkozott az előző berendezés és a CD-ROM-ok PC-s világa között.

- CDTV (Commodore Dynamic Total Vision): a CD-I-ből kifejlesztett berendezés egyelőre csak állóképeket nyújt. 1991-ben jelent meg a számítógépes játékok piacán.

- DVI (Digital Video Interactive): ez a berendezés már videoképeket is közvetít, sűrités és visszatanagyítás útján. Újdonsága, hogy hálózatba is kapcsolható.

Ezek a berendezések az elmúlt egy-két évben már megjelentek a piacokon, bár még komoly problémát okoz, hogy nincs egységes szabvány kidolgozva a fejlesztésükre. A hatékony keresés érdekében a szöveges adatbázisok hiperszöveg rendszeréhez hasonlóan a multimédiákra is kidolgoztak már hipermedia rendszereket.

Jelenlegi alkalmazások. A szórakoztató ipar mellett két nagy területen vették már használatba ezt az új eszközt, az oktatás és a referenzs kézikönyvek (enciklopédiák, szótárak) területén. Például kitűnő tájékoztató-oktató eszköz a könyvtárhasználat és könyvtári szolgáltatások megismerésére. Ezenkívül az interaktív mód miatt előnyösen lehet használni a nyelvoktatásban is. A könyvtárakban különösképpen referenzs könyvek formájában fog rövidesen jelentős tényezővé válni a multimédia. Jó példa erre az alkalmazásra a National Geographic *Mammals: a multimedia encyclopedia* című multimédia enciklopédiája, amely a szöveg és írásképpel mellett közel 700 fényképet, 150 térképet és 45 videoklippet tartalmaz hanganyaggal együtt, elérhető áron (150 font).

Jövőbeli alkalmazások. Már nemcsak nagyra látó tervek, de megvalósult és megvalósulni készülő tervek is vannak olyan, hipermediával kezelt multimédia rendszerekről, amilyen pl. a Croydon múzeum rendszere. Ez szinte a belépéstől kézenfogva vezeti a látogatót a 40-es évek városkörnyéki életének témájában, szöveges információt kombinálva képekkel, videofelvételekkel zenével. És ez már nemcsak elképzelés: 1994-re tervezik a rendszer nyilvánosság előtti „megnyitását”.

Komoly fejlesztési ösztönzést jelentenek a multimédia rendszereknek a könyvtári OPAC-ok, amelyek keresztutalós hiperszöveg-rendszerrel, érintéssel vezérelhető képernyőkkel szeretnék mind könnyebbé tenni az eligazodást az olvasóik részére.

Három probléma azonban még lassítja a multimédiák fejlődését:

- a szabványosított hardver-eszközök hiánya;
- a pénz, hiszen a kísérletezések és próbálkozások pénzbe kerülnek;
- a visszakeresés kérdése. Például jelenleg még nem lehet egy kép-adatbázisban másképp keresni, mint az indexelők által a képekhez csa-

tolts keresőkifejezések útján. Szükség lenne a kép összetevőinek osztályozására is, amelyek alapján tematikus kereséseket lehetne végezni.

Valószínű, hogy a multimédia alkalmazások hamarosan megtalálják helyüket a könyvtárakban. Az is valószínű, hogy mérföldkövet fognak jelenteni az információs technológiák, a könyvtári szolgáltatások világában, bár erre azért még egy kicsit várni kell.

(Moldován István)

93/089

STOVER, Mark [ed.]: Electronic information for the humanities = Libr.Trends. 40.vol. 1992. 4.no. 575-830.p.

Elektronikus információszolgáltatás a humán- és társadalomtudományok terén. Tematikus szám, 11 közlemény

Adatbázis -humán tudományi; Adatbázis -társadalomtudományi; Elektronikus publikáció; Használók képzése; Hiperszöveg; Kutatás információ-ellátása; Szakirodalmi szemle [forma]; Teljes szövegű adatbázis

A közlemények címei: Látnokok és géprombolók: gyűjteményfejlesztés és elektronikus dokumentumok a humaniorák terén; Képzés humán adatbázisok használatára; A hiperszöveg, a hipermédia és a humaniorák; Elektronikus folyóiratok a humaniorák terén: áttekintés és kritika; Történeszek, könyvek, számítógépek és a könyvtár; A vallástudományok és az elektronikus információk a könyvtáros szemével; Elektronikus szövegek az angol és amerikai irodalomból; Elektronikus adatbázisok a nyelvészeti kutatás számára; Új elektronikus művészettörténeti forrásanyagok; Elektronikus információk és alkalmazásuk a zenetudományban és zeneelméletben; Humanisták, könyvtárak, elektronikus publikáció és a jövő.

93/090

AKEROYD, John: CD-ROM networking = Inf.Serv.Use. 12.vol. 1992. 1.no. 55-63.p. Bibliogr. 9 tétel.

CD-ROM – hálózatban

CD-ROM; Egyetemi könyvtár; Hatékonyság; Helyi gépi hálózat

A cikk áttekintést ad a CD-ROM hálózatokról. Ismerteti a rendelkezésre álló rendszereket, és egy egyetemi könyvtári hálózattal kapcsolatosan használói tapasztalatokról is beszámol. Elmagyarázza a technológiai tudnivalókat, különös tekintettel a lehetséges konfigurációkra. Tudósfőt a South Bank Polytechnic által választott Opinet rendszer telepítéséről és az ezzel kapcsolatos problémákról, amelyek a hasonló rendszerek jellemzői. Részletesen foglalkozik a használói interfész kérdéseivel, beleértve a szabványosítást. Ezután egy, a hálózatosítást korlátozó tényezőre tér ki: a CD-ROM kiadók termékeik hálózatosítását csak a megfelelő szerződési feltételek mellett (ez általában plusz költségeket jelent) engedélyezik. Végül a CD-ROM hálózatok várható jövőbeli fejlődését veszi szemügyre, s arra a következtetésre jut, hogy hosszú távon ezek is az átfogó információs hálózatok részeivé fognak válni.

(Autoref.)

93/091

HEINISCH, Christian: CD-ROM in Netz – Lizenzrechtliche Überlegungen = ABI-Tech. 12.Jg. 1992. 2.no. 134-137.p.

A CD-ROM hálózatban – licenzjogi problémák

CD-ROM; Helyi gépi hálózat; Jogszabály -más területről

Megállapítható, hogy a CD-ROM előállítókat meglepték a hálózati alkalmazás technikai lehetőségei. Bár a CD-ROM-piac viszonylag homogén, nincs egységes licenzpolitika. Amikor az előállítók felvetik a magasabb térítést a hálózati használatért, mindig a használók „nagyobb hasznára” hivatkoznak, jóllehet ez elsősorban az üzemeltetők beruházásainak (pl. a PC-k hálózati alkalmazása) köszönhető.

A licenzpolitikának inkább a szoftver másolásának problémáival kéne foglalkoznia. A szoftver másolására ugyanis mindig sor kerül, ha párhuzamosan több használó dolgozik ugyanazzal a

szoftverrel egy PC-hálózatban. A hálózatban való installálásért tehát indokolt (és elfogadott is) a helyi üzemét meghaladó licenszdíjat felszámítani.

A vita általában a nagyságrend körül van. A protokollfájlok áttekintése azt mutatja, hogy a tényleges párhuzamos használat igen csekély mértékű. 20 PC és 14 CD-ROM adatbázis esetén a háromnál több használó párhuzamos hozzáférése kivétel számba megy, effektív időtartama nagyon alacsony. A CD-ROM adatbázisok legalább felét hosszú ideig nem veszi igénybe egynél több használó. Le kell szögezni, hogy a CD-ROM hálózati használata elsősorban nem a párhuzamos, hanem a helytől független hozzáférést szolgálja. Ez viszont nem az adatbázis-szolgáltató, hanem az üzemeltető érdeme, az ő beruházása révén jön létre. (Ezért nem lehet pótdíj-vita tárgya.) A párhuzamos hozzáférési lehetőség ennek ellenére alapvető jelentőségű, a várakozási idő elkerülése érdekében.

A licenszpolitika tehát ne a hálózatban lévő munkahelyek számához, hanem a keresőprogramhoz való tényleges párhuzamos hozzáféréshez igazodjon. A párhuzamos hozzáférések száma szoftver segítségével szabályozható és ellenőrizhető. A szerző szerint egy olyan keresésért, amelyre egy használót engedélyező CD-ROM hálózatban kerül sor, és amelynél az ellenőrző szoftver gondoskodik róla, hogy mindig csak egy használó dolgozhasson vele, ugyanazt az árat kell felszámítani, mint a helyi keresésért. Az adatbázis-szolgáltató csak a keresőszoftverhez való párhuzamos hozzáférést biztosítja, csak az lehet a licensz-megállapodás tárgya.

(Hegyközi Ilona)

93/092

MÜLLER, Harald: CD-ROM in Bibliotheken und das geltende Recht. Einige kritische Bemerkungen aus Sicht der DBI-Rechtskommission = Bibliotheksdienst. 26.Jg. 1992. 5.no. 677-687.p. Bibliogr.

A CD-ROM könyvtári alkalmazásának jogi vonatkozásai. Kritikai észrevételek a DBI Jogi Bizottságának szemszögéből

Állománygyarapítás; CD-ROM; Jogszabály -más területről

A Német Könyvtári Intézet jogi bizottsága figyelemmel kíséri és tájékoztatja a szakmát a CD-

ROM-mal kapcsolatos legfontosabb jogi kérdésekről.

1. *Rögzített árak.* – Németországban a kiadói termékekre (amelyeket hagyományosan a könyvkereskedelem értékesít) fix árat állapítanak meg, és a könyvtárak 5-10%-os kedvezményt kapnak. Az audiovizuális anyagok nem tartoznak e rendelkezés hatálya alá. Már 1989-ben felmerült a fix árat alkalmazásának gondolata, különösen az ún. kombinált dokumentumok (könyv hangkazettával, oktatási szoftver, párhuzamos kiadások CD-ROM-on) esetében. Ezekre sok kiadó már meg is adja a kedvezményt.

2. *Könyvtári árengedmény.* – A nyilvános könyvtárak, amelyek 30 ezer DEM-nél nagyobb gyarapítási kerettel rendelkeznek, a kiadóktól – a fix árakból származó előnyök fejében – árengedményben részesülnek. A CD-ROM-ra – mivel nem fix áras – nem vonatkozik a könyvtári kedvezmény. Ennek ellenére a kereskedők az ún. bookware (könyv és diszkett) és a szoftver mellett esetenként a CD-ROM-ra is megadják a szokásos engedményt (bár erre nem kötelezi őket senki). Ha majd a fix árat kiterjesztik a CD-ROM-ra is, a könyvtárak megkövetelhetik az árengedményt.

3. *Hozzáadott értékadó.* – A forgalmiadó-törvény melléklete felsorolja a kedvezményezett áruk körét. Az av dokumentumok e jegyzékben nem szerepelnek, rájuk a teljes (14%-os) adó érvényes. (A nyomdatermékekre egyébként 7%-os.) Például a német nemzeti bibliográfia füzeteiért 7%-os, CD-ROM-jáért 14%-os adó fizetendő, holott a két verzió tartalma azonos. Logikus lenne tehát, hogy kedvezményben részesüljenek a CD-ROM-on megjelenő segédkönyvek is. A könyvtári lobby túl gyenge a helyzet megváltoztatásához.

4. *Beszerezés licensz-szerződés alapján.* – A licensz-szerződés a gyarapítás új formája, alapvetően bérleti szerződést jelent. A könyvtárak számára számos hátránnyal és bizonytalansággal jár:

a) a gazdálkodásban: A költségvetést általában rovatok szerinti bontásban lehet elkölteni. A könyvtár térítést fizet, nem jut azonban tulajdonhoz, csak használati joghoz (tehát szolgáltatásról van szó). E kiadás nem könyvelhető a gyarapítási keret terhére, egyes könyvtárak a fogyóanyagokhoz könyvelik. Emellett a licensz-szerződés az állomány-nyilvántartási gyakorlattal is ellentétes.

b) a használatban: A licenz-szerződés erősen korlátozza a használatot. Ezt a szerzői jogi törvény nem indokolja, mégis kötelező betartani az előírtakat.

c) a továbbadást illetően: Ezt egy záradék tiltja, még például azt is, hogy egy egyetemi könyvtár egy régebbi CD-ROM-ot kari könyvtárának átadjon.

d) a visszaadási kötelezettségre nézve: Ez például új verzió megjelenésekor merül fel. (Akár információvesztést is okozhat, pl. törvénygyűjtemények esetén.) Ha a szerződés lejártakor történik a visszaadás, a könyvtár – bár évekig nagy összegeket fizetett – dokumentum nélkül marad, nem tudja teljesíteni archiválási feladatait. Speciális problémát jelent a külföldre való visszajuttatás (a beviteli forgalmi adó, a vámnyilatkozat, a szállítási kockázatvállalás miatt).

5. *Kötelességteljesítés.* – Baden-Württembergben és Bajorországban van érvényben kötelességteljesítés-beszolgáltatási rendelkezés a CD-ROM-okból. Ezáltal egyes, privilegizált könyvtárak korlátlanul hozzájuthatnak, sőt licenz-szerződés hiányában korlátlanul használhatják is, míg mások csak a licenz-szerződések megkötése szerint járhatnak el.

6. *Több munkahely.* – Ma már könnyen megoldható. Újabban egyes előállítók többletárát követelnek érte, pl. 2-10 munkahely esetén 50%-kal emelik áraikat. Az eladók érvei szakszerűtlenek, ugyanis technikailag szó sincs egyidejűleg több használatról, a gyors válaszütem miatt keletkezik ez a benyomás. A számítógép műszaki képességeiért pedig a vásárló egyszer már fizetett. A keresőszoftver bonyolultabb ugyan, de ez nem indokol 500%-os árnövekedést. (A keresőszoftvert nem is szükséges a CD-ROM-on tárolni.) Az adatállomány több munkahely esetén is azonos, nincs szó tehát műszaki vagy szoftverrel kapcsolatos plusz-szolgáltatásról. (A többszörös használatért egyébként a szerzői jogi törvény értelmében a legtöbb gyártó, mivel a CD-ROM-ot kiadói termékként kezeli, részesedik az ún. könyvtári jutalékból. Semmi sem indokolja, hogy a több munkahelyről való használatért még külön térítést kérjenek.)

A jogi bizottság felhívja a könyvtárak figyelmét, hogy a plusz térítés követelését sem bírósági döntés, sem jogszabály nem támasztja alá. Ha a könyvtárak fellépnek ellene, van esélyük a próbaperek megnyerésére.

(Hegyközi Ilona)

93/093

McSEÁN, Tony: CD-ROMs and beyond: buying databases sensibly? = *Aslib Proc.* 44.vol. 1992. 6.no. 243-244.p.

A CD-ROM és ami azon túl van: okosan költjük a pénzt?

CD-ROM; Gazdaságosság -tájékoztatásban; Hatékonyosság; Információhordozó

A cikk azt tűzte ki vizsgálódásának céljává, hogy a CD-ROM technológia könyvtárakra gyakorolt világszerte érzékelhető hatásának okait kutassa. A szerző a British Medical Association könyvtárosa, ahol már szintén vállalkoztak a CD-ROM bevezetésére: 2 nyilvános munkaállomáson 4-5 CD adatbázis használható.

Az új technológia kétségtelen előnyeinek elismerése mellett azonban a hátrányokra, csapdákra is igyekszik felhívni a figyelmet. A legtöbb nagy adatbázis számára nem elég a CD adattároló kapacitása, a visszakeresési és adatátviteli teljesítménye túl kicsi a megfelelő hálózatba-építés számára, és az MS-DOS környezet is komoly gondokat okoz az installációnál.

Figyelemreméltó ezenkívül, hogy ha a teljes hardver- és szoftver-igényeket is egybe vesszük, akkor a CD-ROM korántsem tűnik olyan gazdaságosnak, mint ahogyan azt feltűntetik. Ha a CD-ROM lejátszót, az adatbázisok nem túl alacsony előfizetési díját, és esetleg egy többletmező CD-torony költségeit is figyelembe vesszük, akkor kiderül, hogy az online keresés gazdaságosabb. Ami a tároló kapacitás költségeit illeti, a CD-ROM jóval meghaladja a hasonló tárolókapacitású winchester-lemezek árát.

Az viszont vitathatatlan, hogy a 80-as évek második felétől a CD-k diadalmenetben vonultak be a könyvtárakba. Ebben a sikerben azonban a forgalmazók ügyesen megfogalmazott ajánlatai és a lelkes könyvtárosok is erősen közrejátszottak, akik az olvasók igen kedvező hozzáállásával találkozottak. Így a CD új fejezetet nyitott a könyvtárak költségvetésében.

A szerző szerint azonban a túlzott lelkesedés megtévesztő lehet. A CD igazán nem helyettesítheti a hálózati információforrásokat. A technológiai változások mögött pedig alkalmanként csak jól végzett marketing húzódik. A könyvtáraknak

meg kell tanulniuk az igényeiknek valóban megfelelő technológiák szükséges arányban történő alkalmazását. Az ugrásszerű technológiai fejlődés a beszerzések, beruházások szigorúbb megítélését követeli meg, a részletek alaposabb tisztázását.

Egészen eltérő megítélés alá esik azonban a CD-ROM a fejlődő országokban. Itt a hiányos telekommunikáció, a nemzetközi telefonhálózat költségessége nagyobb előnyöket biztosít a CD-nek. Természetesen itt viszont meg kell küzdeni a hagyományos vámeljárásokkal, alkalmanként a cenzúrával, hiszen egy CD lemez tartalmát a vámosok nem tudják olyan könnyen leellenőrizni. További akadályozó tényező lehet még az éhség sújtotta országokban, hogy az alacsony technikai körülmények következtében nincs igazán igény a modern információra. Ezzel szemben azonban a CD igazán megfelelő eszköz arra, hogy tárgya lehessen a Dél támogatásának a gazdag Észak által.

Összefoglalásul a szerző a CD-ROM-ot egy másodlagos technológiának tartja, amelyik hatalmas floppy lemezekként használható, és legfeljebb felvillantani képes a nagy, hálózaton keresztül elérhető adatbázisok előnyeit.

(Moldován István)

93/094

REID, Harold T.: CD-ROM as a library equivalent = *El.Libr.* 10.vol. 1992. 4.no. 223-228.p.

A CD-ROM mint könyvtár

Állomány; Állománygyarapítási tanácsadó; CD-ROM

A CD-ROM technológia elérte azt a fejlettségi fokot, amikor néhány lemezzel ki lehet váltani egy kisebb, nyomtatott dokumentumokra épülő könyvtárat. A szükséges referenz művek CD-ROM-on is rendelkezésre állnak; az enciklopédiák, újságok és időszaki kiadványok teljes szövegei szintén beszerezhetők kompakt lemezekre. Ha a szükséges bibliográfiai hivatkozásokat megtalálják, a használók a CD-ROM-on a teljes dokumentumhoz is hozzáférhetnek. A szerző felsorolja és bemutatja azokat a CD-ROM adatbázi-

sokat, amelyek saját, egyszemélyes könyvtárának állományát alkotják.

(Autoref.)

Lásd még 23, 59

Kommunikációs technikák

93/095

BILLOTTE, Pierre-José: Services audiotex et marchés de l'information professionnelle = *Documentaliste.* 29.vol. 1992. 3.no. 119-127.p.

Res. angol nyelven.

Audiotex szolgáltatások és a szakmai információk piaca

Audiotex; Információpiac

Az audiotex, amely nem más, mint telefonra és emberi hangra épülő számítógépi információkeresés, kétségtelenül egy újabb lehetőség a szakmai információk terjesztésére. A cikk a francia kutatási és technológiai minisztérium tudományos – műszaki tájékoztatási munkacsoportjának tanulmányát ismerteti, amelynek az volt a célja, hogy megvizsgálja az audiotex műszaki és gazdasági feltételeit, valamint annak lehetőségét, hogy hogyan lehetne szorosabb együttműködést kiépíteni az audiotex-szolgáltatások és az információpiac között. Miután röviden áttekinti az audiotex terminológiáját és történetét, a szerző közelebbről is megvizsgálja a franciaországi audiotex-szektor szerkezetét, amelyben az ún. telefon „kioszk” hálózat új távlatokat nyitott. Ismerteti a különféle típusú szolgáltatások működési rendszerét, és megvizsgálja, hogy e rendszerek milyen típusú válaszokat adhatnak a szakmai információk előállítóinak és használóinak.

(Autoref.)

Lásd még 41